

การสำรวจพลังประชาชนในชุมชนชนบทไทย
กรณีศึกษาเฉพาะตำบลชัยเกษม อำเภอบางสะพาน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์
A Survey of Thai Rural People Empowerment
A Case Study of Tambon Chaikasame, Amphur Bangsaphan, Prachuapkirikhan Province

วรรณวิสา แสงจันทร์¹
Wanwisa Sangchun¹

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาระดับพลังประชาชนโดยเฉพาะด้านการมีส่วนร่วมทางกายภาพ ทางสติปัญญา ทางอารมณ์ และความรู้สึกเป็นเจ้าของ ของประชาชนในตำบลชัยเกษม อำเภอบางสะพาน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ 2) เพื่อศึกษาเปรียบเทียบปัจจัยที่ส่งผลต่อระดับพลังประชาชน 3) เพื่อเสนอแนะแนวทาง ในการพัฒนาชุมชนโดยใช้พลังประชาชน เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามกับตัวอย่าง จำนวน 356 คน วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมทางสถิติเพื่อหา ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน One - way ANOVA และสร้างตัวแบบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระและตัวแปรตามโดยสมการถดถอยเชิง เส้นตรงพหุคูณ ทั้งนี้ กำหนดค่านัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ผลการวิจัยพบว่า การมีส่วนร่วมโดยรวมอยู่ใน ระดับ "มาก" ในรายละเอียด การมีส่วนร่วมในความรู้สึกเป็นเจ้าของอยู่ในระดับ "มากที่สุด" การมีส่วนร่วมทาง กายและการมีส่วนร่วมทางอารมณ์อยู่ในระดับ "มาก" และการมีส่วนร่วมทางสติปัญญาอยู่ในระดับ "ปานกลาง" การทดสอบสมมติฐาน พบว่า ระดับการศึกษาและระยะเวลาการอาศัยอยู่ในชุมชน มีผลในทางบวกต่อระดับพลัง ประชาชนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

คำสำคัญ : พลังประชาชน การมีส่วนร่วม

ABSTRACT

The objectives of the research were 1) to study the level of people empowerment in 4 aspects; physical involvement, intellectual involvement, emotional involvement and sense of ownership of people in Tambon Chaikasame, Amphur Bangsaphan, Prachuapkirikhan Province. 2) to compare the factors affecting the level of people empowerment and 3) to suggest the guideline in developing the community by using people empowerment. This research collected the data from 356 sample by using questionnaires. The statistics had been applied to use were frequency, percentage, mean and standard deviation in describing the data. The One-way ANOVA was used to test the hypotheses. And multiple linear regression was used in constructing the model of relationships between dependent and

¹ นักศึกษาปริญญาโท สาขาวิชาการจัดการภาครัฐและเอกชน หลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศิลปากร วิทยาเขตสารสนเทศ เพชรบุรี จ. เพชรบุรี 76120

Master of Arts (Public and Private Management), Silpakorn University Petchburi IT Campus, Petchburi 76120

independent variable. The results were found that the level of involvement as a whole were "high" In the aspect of, sense of ownership was "highest", physical and emotional involvement were considered as "high" and in intellectual involvement was "moderate". The hypotheses test found that education level and period of time living in community positively affected the level of people empowerment at $\alpha = 0.05$.

Keywords : people empowerment, people involvement

E-mail : toobmoo@hotmail.com

คำนำ

การพัฒนาชนบทของประเทศไทยที่ผ่านมามุ่งเน้นการพัฒนาด้านวัตถุและระบบเศรษฐกิจมากกว่าที่จะพัฒนาบุคคลและคุณภาพชีวิต ทำให้สังคมเกิดช่องว่างระหว่างคนจนกับคนรวย ซึ่งก่อให้เกิดปัญหาในด้านต่างๆ ตามมามากมาย เช่น ยาเสพติด โสเภณี ตลอดจนปัญหาด้านศีลธรรม ความเสื่อมโทรมในสังคม เหล่านี้เป็นต้น

ผลของการพัฒนาทำให้ชุมชนละทิ้งวิถีชีวิตดั้งเดิมในท้องถิ่น เกิดการแข่งขันและแก่งแย่ง การเอาใจเอาเปรียบ การดิ้นรนเพื่อความอยู่รอด แต่ก็ยังมีชุมชนหรือหมู่บ้านบางแห่งที่ยังคงรักษาไว้ซึ่งวัฒนธรรม ประเพณี ความมีน้ำใจ การช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ซึ่งรวมถึง "ภูมิปัญญาท้องถิ่น" ซึ่งสะสมมาจากประสบการณ์ของชีวิต สังคมและในสภาพสิ่งแวดล้อมที่แตกต่างกัน และถ่ายทอดสืบต่อกันมาเป็นวัฒนธรรม การที่ชุมชนหรือหมู่บ้านจะดำรงอยู่ได้นั้นจำเป็นต้องมีความสัมพันธ์อย่างเหนียวแน่น การพัฒนาจึงควรเริ่มจากการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลซึ่งถือได้ว่าเป็นรากฐานที่สำคัญที่สุด การที่ชุมชนหรือหมู่บ้านมีความเข้มแข็งจะทำให้การรวมกลุ่มกันของชาวบ้านเพื่อทำกิจกรรมต่างๆ สามารถสำเร็จได้โดยง่าย และต่อต้านการเอาใจเอาเปรียบจากภายนอกได้ ความเข้มแข็งของชุมชน เป็นเครื่องมือในการพัฒนาเศรษฐกิจ ที่จะเชื่อมโยงกับวัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อมอย่างบูรณาการ เป็นเศรษฐกิจของคนทั้งมวล ไม่ใช่เศรษฐกิจที่สร้างควมร่ำรวยให้กับคนส่วนน้อยแต่ทั้งคนส่วนใหญ่ให้ยากจน ช่องว่างทางเศรษฐกิจจะนำไปสู่ปัญหาทางสังคม การเมือง และสิ่งแวดล้อม ซึ่งจะนำไปสู่ความไม่มั่นคงทางเศรษฐกิจ สำหรับคนทั้งมวลเป็นการสร้างทุนทางสังคม เพื่อเป็นพื้นฐานของการพัฒนาทุกชนิด และพื้นฐานที่ทำให้ชุมชนเข้มแข็ง ซึ่งเป็นพื้นฐานทางวัฒนธรรมไทย ที่เป็นจุดแข็งของไทยอยู่แล้ว (ประเวศ วะสี, 2541, หน้า 44)

การสร้างพลังให้กับชุมชน โดยสนับสนุนการทำงานร่วมกันเป็นกลุ่ม มีความสามารถรู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อมทำให้สามารถกำหนดวิถีชีวิต คุณภาพชีวิตของคนในชุมชนหรือหมู่บ้านได้ ซึ่งการรวมคนเพื่อทำกิจกรรมนี้ทำให้เกิดพลังเป็นทวีคูณ และการรวมพลังก็สามารถแก้ไขปัญหา ทำให้เกิดการพัฒนาอย่างเป็นองค์รวมทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม การปกครอง ทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมต่างๆ สิ่งเหล่านี้ต้องอาศัยทุนทางสังคมที่มีอยู่ในแต่ละชุมชนหรือหมู่บ้าน

การพัฒนาและเสริมสร้างพลังประชาชนให้เกิดความเข้มแข็งเป็นเรื่องที่ทำได้ยาก และมีบุคคลเข้ามาเกี่ยวข้องหลายกลุ่ม ได้แก่ ประชาชน ข้าราชการ นักพัฒนา นักวิชาการ ฯลฯ นอกจากนี้ยังมีองค์ประกอบต่างๆ อีก เช่น นโยบาย กฎหมาย ระเบียบ ขนบธรรมเนียมประเพณี ภูมิปัญญาพื้นบ้าน ความเชื่อ ฯลฯ การพัฒนาชุมชนต้องมองทั้งทางเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม จะต้องเชื่อมโยงกับทุกฝ่ายซึ่งนำไปสู่การพัฒนาศักยภาพของคน ซึ่งเป็นช่องทางที่สำคัญต่อการเสริมสร้างพลังประชาชนในการดำเนินการอย่างต่อเนื่องและยั่งยืน

แม้ว่าการพัฒนาที่ผ่านมาจะส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงด้านภูมิปัญญา วัฒนธรรมชุมชน สังคม และวิถีชีวิตของชาวบ้านได้บ้าง แต่ก็ยังไม่สามารถที่จะเปลี่ยนค่านิยม ความเชื่อ ที่มีมาแต่ในอดีตได้ทั้งหมด จะเห็นได้จากกรรที่ชุมชนหลายแห่งได้มีการทำกิจกรรมร่วมกันในรูปขององค์กรชุมชน เพื่อตอบสนองความต้องการ โดยอาศัยทุนทางสังคมและพลังของประชาชนในชุมชน ทำให้องค์กรเหล่านั้นสามารถยืนหยัดอยู่ได้ สมาชิกขององค์กรสามารถพึ่งพาตนเองได้ รวมทั้งวิถีชีวิตความเป็นอยู่ก็ดีขึ้นด้วย จึงเป็นที่น่าสนใจว่าพลังประชาชนจะมีความสัมพันธ์อย่างไรต่อการสร้างความเข้มแข็งของชุมชน

อุปกรณ์และวิธีการ

การวิจัยนี้ ใช้แบบสอบถามที่สร้างขึ้นจากการศึกษาเอกสาร แนวคิด ทฤษฎี บทความ วารสาร วิทยานิพนธ์ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เป็นเครื่องมือในการรวบรวมข้อมูล

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาเป็นหัวหน้าครัวเรือนที่อยู่ในพื้นที่ตำบลชัยเกษม อำเภอบางสะพาน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ จำนวน 12 หมู่บ้าน จำนวน 3,246 ครัวเรือน และคำนวณหาขนาดของกลุ่มตัวอย่างด้วยสูตรของ Taro Yamane (Yamane, 1941) โดยใช้ระดับความผิดพลาดที่ 0.05 ได้จำนวนตัวอย่างทั้งสิ้น 356 คน จากนั้นสุ่มตัวอย่างโดยใช้วิธีการแบ่งประชากรออกเป็นกลุ่ม (cluster sampling) ตามหมู่บ้านและสุ่มอย่างง่ายโดยการจับสลาก

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ คือ สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) ประกอบด้วย ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และใช้สถิติเชิงอนุมาน (Inferential Statistics) เพื่อทดสอบสมมติฐานด้วย One-way ANOVA และใช้ Multiple Linear Regression ในการสร้างตัวแบบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระและตัวแปรตาม

ผลการทดลองและวิจารณ์

จากการวิจัย เรื่องการสำรวจพลังประชาชนในชุมชนชนบทไทย กรณีศึกษาเฉพาะตำบลชัยเกษม อำเภอบางสะพาน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูลโดยได้ผลการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

ลักษณะประชากร สังคมและเศรษฐกิจ ของกลุ่มตัวอย่าง

จากกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยจำนวน 356 คน ส่วนใหญ่หรือร้อยละ 71.9 เป็นเพศชาย จำนวน 256 คน ส่วนใหญ่หรือร้อยละ 55.05 มีอายุมากกว่า 50 ปี จำนวน 196 คน ส่วนใหญ่หรือร้อยละ 76.4 จบการศึกษาระดับประถมศึกษา จำนวน 272 คน หรือร้อยละ 49.5 ประกอบอาชีพเกษตรกรรมจำนวน 192 คน หรือร้อยละ 46.6 มีรายได้อยู่ระหว่าง 5,001-10,000 บาทต่อเดือน จำนวน 181 คน หรือร้อยละ 66.0 มีสถานภาพสมรสและอยู่ด้วยกันจำนวน 235 คน หรือร้อยละ 42.8 มีจำนวนเครือญาติอยู่ในชุมชนเดียวกัน 5-15 คน จำนวน 166 คน นอกจากนี้กลุ่มตัวอย่าง ร้อยละ 50.3 มีจำนวนสมาชิกในครัวเรือน 1-3 คน จำนวน 179 คนหรือร้อยละ 30.6 มีระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในชุมชน มากกว่า 50 ปี จำนวน 109 คน และร้อยละ 29.9ได้รับข้อมูลข่าวสารจากผู้นำหมู่บ้านและเพื่อนบ้านมากที่สุด จำนวน 116 คน

ระดับการมีส่วนร่วม

ตารางที่ 1 ระดับการมีส่วนร่วม

การมีส่วนร่วม	$\bar{X}$	ความหมาย
โดยรวม	3.60	มาก
ทางกายภาพ	3.33	มาก
ทางสติปัญญา	2.91	ปานกลาง
ทางอารมณ์	3.98	มาก
ความรู้สึกเป็นเจ้าของ	4.18	มากที่สุด

กลุ่มตัวอย่างโดยรวมมีส่วนร่วมอยู่ในระดับ 3.60 จากคะแนนเต็ม 5 หรืออยู่ในระดับมาก ตามเกณฑ์ที่กำหนด และเมื่อพิจารณาทั้ง 4 ด้าน จะพบว่า การมีส่วนร่วมด้านความรู้สึกเป็นเจ้าของอยู่ในระดับมากที่สุด ส่วนการมีส่วนร่วมทางกายภาพ และการมีส่วนร่วมทางอารมณ์อยู่ในระดับมาก ยกเว้นการมีส่วนร่วมทางสติปัญญาที่อยู่ในระดับปานกลาง เป็นที่สังเกตได้ว่า การมีส่วนร่วมด้านความรู้สึกเป็นเจ้าของนั้นอยู่ในระดับมากที่สุด อาจเป็นเพราะว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่อาศัยอยู่ในชุมชนเป็นเวลานานจึงมีความรู้สึกเป็นเจ้าของชุมชน ส่วนการมีส่วนร่วมทางสติปัญญาอยู่ในระดับปานกลางอาจเนื่องมาจากกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีการศึกษาน้อย จึงทำให้ไม่สามารถแสดงความคิดเห็นได้อย่างเต็มที่

การทดสอบสมมติฐาน

ตารางที่ 2 ผลการทดสอบสมมติฐาน

ลักษณะประชากร สังกศ. เศรษฐกิจ	ระดับการมีส่วนร่วมรวม		F	Sig.
	$\bar{X}$	S.D.		
1) เพศ : ชาย	3.63	0.898	1.112	0.287
หญิง	3.53	0.942		
2) อายุ : 20-30 ปี	3.38	0.947	0.958	0.562
31-40 ปี	3.68	0.895		
41-50 ปี	3.57	0.950		
มากกว่า 50 ปี	3.59	0.964		
3) การศึกษา : ไม่ได้เรียน	3.41	0.942	1.935	0.000
ประถมศึกษา	3.59	0.938		
มัธยมต้น	3.67	0.941		
มัธยมปลาย	3.92	0.844		
ปวช./ปวส./อนุปริญญา	3.60	1.207		
ปริญญาตรี	4.08	1.008		
สูงกว่าปริญญาตรี	3.70	-		

ลักษณะประชากร สังคม เศรษฐกิจ	ระดับการมีส่วนร่วมรวม		F	Sig.
	$\bar{X}$	S.D.		
4) อาชีพ : ข้าราชการ	4.21	0.835	1.224	0.150
พนักงานเอกชน	3.45	0.857		
เกษตรกร	3.66	0.956		
รับจ้าง	3.51	0.921		
ค้าขาย	3.48	1.016		
ธุรกิจส่วนตัว	3.32	0.424		
5) รายได้ : น้อยกว่า 5,000 บาท	3.54	0.966	1.141	0.245
5,001-10,000 บาท	3.62	0.950		
10,001-15,000 บาท	3.54	0.963		
15,001-20,000 บาท	3.58	1.193		
มากกว่า 20,000 บาทขึ้นไป	3.82	0.945		
6) สถานภาพสมรส : โสด	3.55	0.945	0.852	0.759
สมรสและอยู่ด้วยกัน	3.63	0.956		
สมรสและแยกกันอยู่	3.56	0.950		
หย่าร้าง	3.50	0.947		
ม่าย	3.53	0.922		
7) เครือญาติในชุมชน : น้อยกว่า 5 คน	3.43	1.083	1.257	0.121
5-15 คน	3.59	0.937		
16-25 คน	3.66	0.911		
26-35 คน	3.60	0.8473		
36-45 คน	3.74	0.942		
มากกว่า 45 คน	3.78	0.876		
8) สมาชิกในครัวเรือน : 1-3 คน	3.62	0.950	0.872	0.725
4-6 คน	3.55	0.953		
7-10 คน	3.71	0.919		
มากกว่า 10 คน	4.02	0.959		
9) ระยะเวลาในการอยู่ในชุมชน : น้อยกว่า 10 ปี	3.18	0.784	1.602	0.008
10-20 ปี	3.47	1.002		
21-30 ปี	3.68	1.014		
31-40 ปี	3.58	0.920		
41-50 ปี	3.70	0.927		
มากกว่า 50 ปี.	3.61	0.884		

ลักษณะประชากร สังคม เศรษฐกิจ	ระดับการมีส่วนร่วมรวม		F	Sig.
	$\bar{X}$	S.D.		
10) ช่องทางการรับข้อมูลข่าวสาร :				
ผู้นำหมู่บ้าน	3.54	0.909	1.588	0.057
เพื่อนบ้าน	3.42	0.958		
วิทยุกระจายเสียง	3.05	0.868		
แผ่นพับประชาสัมพันธ์	3.63	0.725		
หน่วยงานราชการ	4.18	0.943		
ผู้นำหมู่บ้าน เพื่อนบ้าน	3.63	0.960		
ผู้นำหมู่บ้าน วิทยุกระจายเสียง	3.42	0.800		
ผู้นำหมู่บ้าน แผ่นพับประชาสัมพันธ์	3.96	0.583		
เพื่อนบ้าน วิทยุกระจายเสียง	3.50	0.815		
เพื่อนบ้าน แผ่นพับประชาสัมพันธ์	4.31	0.719		
วิทยุกระจายเสียง แผ่นพับประชาสัมพันธ์	3.80	-		
ผู้นำหมู่บ้าน เพื่อนบ้าน วิทยุกระจายเสียง	3.66	0.994		
ผู้นำหมู่บ้าน วิทยุกระจายเสียง แผ่นพับประชาสัมพันธ์	4.70	-		
ผู้นำหมู่บ้าน เพื่อนบ้าน แผ่นพับประชาสัมพันธ์ วิทยุกระจายเสียง	3.96	0.838		

จากตารางที่ 2 พบว่า ระดับการมีส่วนร่วมแตกต่างกันไปตาม ระดับการศึกษา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 ซึ่งมีแนวโน้มว่า ระดับการศึกษาสูงขึ้นจะมีระดับการมีส่วนร่วมสูงขึ้น นอกจากนี้ระยะเวลาในการอาศัยอยู่ในชุมชน ยังมีผลต่อระดับการมีส่วนร่วมด้วย โดยมีแนวโน้มว่า ผู้ที่อาศัยอยู่ในชุมชนนานกว่าจะมีส่วนร่วมมากกว่าผู้ที่อาศัยอยู่ในชุมชนน้อยกว่า ส่วน เพศ อายุ อาชีพ รายได้ สถานภาพสมรส จำนวนเครือญาติที่อยู่ในชุมชนเดียวกัน จำนวนสมาชิกในครัวเรือน ช่องทางการได้รับข้อมูลข่าวสาร ไม่มีผลต่อระดับการมีส่วนร่วม อย่างมีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 แต่อย่างไรก็ตาม หากพิจารณาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) มีแนวโน้มว่า เพศชายจะมีส่วนร่วมมากกว่าเพศหญิง รายได้ต่อเดือนที่มากขึ้นจะส่งผลให้การมีส่วนร่วมมากขึ้น ผู้ที่มีสถานภาพสมรสและอยู่ด้วยกันจะมีส่วนร่วมมากกว่าผู้ที่มีสถานภาพสมรสอื่น ผู้ที่มีจำนวนเครือญาติในชุมชนมากจะมีส่วนร่วมมากกว่าผู้ที่มีจำนวนเครือญาติน้อย ผู้ที่มีจำนวนสมาชิกในครัวเรือนมากจะมีส่วนร่วมมากกว่าผู้ที่มีจำนวนสมาชิกน้อย และผู้ที่ได้รับข้อมูลข่าวสารในชุมชนจากช่องทางผู้นำหมู่บ้าน วิทยุกระจายเสียงและแผ่นพับประชาสัมพันธ์ จะมีส่วนร่วมมากกว่าผู้ที่ได้รับข้อมูลจากช่องทางอื่น

ตัวแบบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระและตัวแปรตาม

ตารางที่ 3 ความสัมพันธ์ทางคณิตศาสตร์ระหว่างลักษณะประชากร สังคม และเศรษฐกิจ กับระดับการมีส่วนร่วม

ตัวแปรอิสระ	B	Std. Error	Beta	t	Sig.
ค่าคงที่	3.420	0.315		10.851	0.000
การศึกษา	0.101	0.038	0.161	2.644	0.009
ระยะเวลาการอาศัยอยู่ในชุมชน	0.043	0.021	0.120	2.062	0.040

นัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

$$\text{จากสูตร } \hat{y} = \alpha + \beta_1 X_1 + \beta_2 X_2 + \dots + \beta_n X_n$$

$$\text{เมื่อ } \alpha = 3.420, \beta_1 = 0.161, \beta_2 = 0.120$$

แทนค่าในสูตร จะได้ตัวแบบความสัมพันธ์ระหว่างระดับการมีส่วนร่วมกับตัวแปรอิสระ คือ

$$\hat{y} = 3.420 + 0.161 X_1 + 0.120 X_2$$

เมื่อ $\hat{y}$ = ค่าทำนายระดับการมีส่วนร่วม

X_1 = การศึกษา,

X_2 = ระยะเวลาในการอาศัยอยู่ในชุมชน

สรุปผลและเสนอแนะ

จากการศึกษาวิจัยเรื่องการสำรวจพลังประชาชนในชุมชนชนบทไทย กรณีศึกษา เฉพาะตำบลชัยเกษม อำเภอบางสะพาน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ โดยใช้แบบสอบถามกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 356 คน มีผลการวิจัยประกอบด้วย ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง ข้อมูลพลังประชาชนด้านการมีส่วนร่วมและความรู้สึกเป็นเจ้าของ และการทดสอบสมมติฐาน สามารถสรุปได้ดังนี้

ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ประมาณร้อยละ 71.9 เป็นเพศชาย ประมาณร้อยละ 55.1 มีอายุมากกว่า 50 ปี นอกจากนี้กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ร้อยละ 76.4 เป็นผู้สำเร็จการศึกษาระดับประถมศึกษา และร้อยละ 66 มีสถานภาพสมรสและอยู่ด้วยกัน ร้อยละ 46.6 มีเครือข่ายที่อยู่ในชุมชนเดียวกันประมาณ 5-15 คน ร้อยละ 50.3 มีจำนวนสมาชิกในครัวเรือน 1-3 คน กลุ่มตัวอย่างมีระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในชุมชนร้อยละ 30.6 มากกว่า 50 ปี นอกจากนี้กลุ่มตัวอย่างร้อยละ 32.6 ได้รับข้อมูลข่าวสารในชุมชนจากผู้นำหมู่บ้านและเพื่อนบ้านและกลุ่มตัวอย่างประกอบอาชีพเกษตรกรรมมากที่สุดร้อยละ 53.9 ส่วนใหญ่ประมาณร้อยละ 50.8 มีรายได้ระหว่าง 5,001 บาท ถึง 10,000 บาทต่อเดือน

ระดับการมีส่วนร่วม

กลุ่มตัวอย่างโดยรวมมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก ตามเกณฑ์ที่กำหนด และการมีส่วนร่วมด้านความรู้สึกเป็นเจ้าของอยู่ในระดับมากที่สุด ส่วนการมีส่วนร่วมทางกายภาพ และการมีส่วนร่วมทางอารมณ์อยู่ในระดับมาก ยกเว้นการมีส่วนร่วมทางสติปัญญาที่อยู่ในระดับปานกลาง

การทดสอบสมมติฐาน

จากการทดสอบสมมติฐาน สรุปได้ว่า ระดับการศึกษาและระยะเวลาในการอาศัยอยู่ในชุมชนมีผลต่อการเปลี่ยนแปลงระดับการมีส่วนร่วมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ $\alpha = 0.05$ ในขณะที่ตัวแปรอื่นๆ ได้แก่ เพศ อายุ อาชีพ รายได้ สถานภาพสมรส จำนวนเครือญาติ จำนวนสมาชิกในครัวเรือน และช่องทางการรับข้อมูลข่าวสาร ต่างก็ไม่มีผลต่อระดับการมีส่วนร่วม

ตัวแปรอิสระ	ค่านัยสำคัญ	ผลการทดสอบสมมติฐาน	
		เป็นไปตามสมมติฐาน	ไม่เป็นไปตามสมมติฐาน
1. เพศ	0.287	ü	
2. อายุ	0.562	ü	
3. อาชีพ	0.000	ü	
4. รายได้	0.150	ü	
5. การศึกษา	0.245		ü
6. สถานภาพสมรส	0.759	ü	
7. จำนวนสมาชิกในครัวเรือน	0.121	ü	
8. จำนวนเครือญาติ	0.725	ü	
9. ระยะเวลาในการอาศัยอยู่ในชุมชน	0.008		ü
10. การได้รับข้อมูลข่าวสาร	0.057	ü	

เอกสารอ้างอิง

ประเวศ วะสี. 2541. ปัญหาวิกฤติด้านชนบทสู่-ทางรอด. กรุงเทพมหานคร. หน้า 44

อำภา จันทราภาศ. 2543. ทูทางสังคมที่ส่งผลต่อความเข้มแข็งของชุมชน. เชียงใหม่ : วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

สุธรรม รัตนชาติ. 2551. การวิจัยเชิงพหุวิทยาการ. กรุงเทพมหานคร. หน้า 95